

Linux alapú beágyazott rendszerek

Rövid közvéleménykutatás

Operációs rendszerek

Emlékeztető

- Informatika 1 / Operációs rendszerek tárgyban részletesebben hallhattatok róla
- Miért is felel egy operációs rendszer?
 - Erőforráskezelés
 - Fájl, memória
 - Hardverelérés biztosítása
 - Felhasználói programok felé kezelő interfész biztosítása

Operációs rendszer rétegei

Userspace

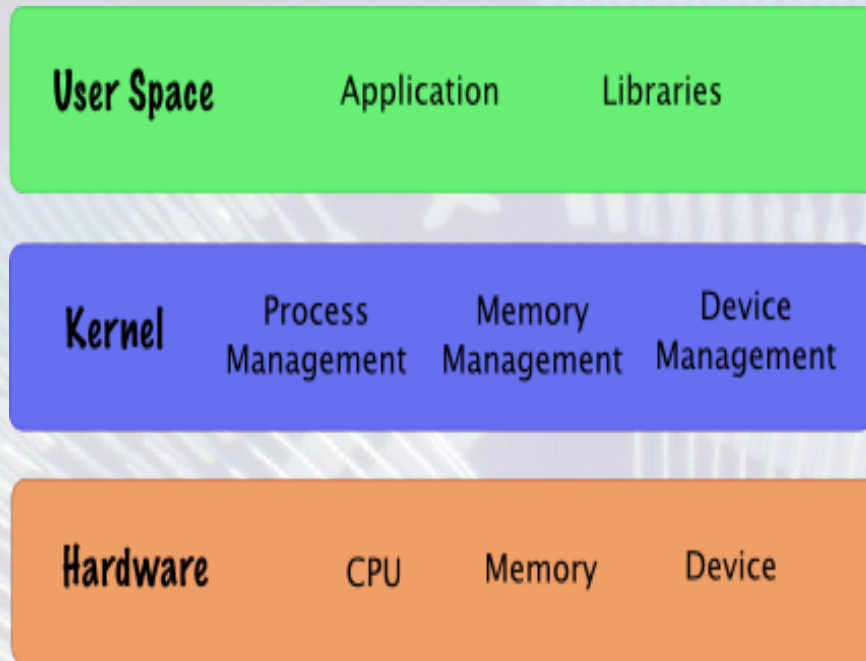
- Az összes felhasználói prog-ram

Kernel

- Hardverhozzáférés, absztrak-ció-s réteg nyújtása

Hardver

- Amin fut a rendszer, nem igazán az OS része, viszont különböző szolgáltatásokat nyújtania kell

Hardver réteg

Milyen támogatás szükséges hardver oldalról?

- Szigorúan véve semmilyen, de a modern operációs rendszerek megkövetelik a következőket:
 - Virtuális memóriakezelés – pl. x86 laptábla
 - Logikai és fizikai cím
 - Memóriavédelem – pl. x86 descriptorok
 - Ne férhessen bárki bármihez
 - Utasításvédelem – privilegizált utasítások
 - Felderíthetőség
 - ez mi lehet?

Hardver réteg

Felderíthetőség

- Az operációs rendszer feladata az egységes hardverkezelés biztosítása
 - Ne a userspace fejlesztőnek kelljen a hardverspecifikus dolgokkal törődnie
- Ehhez szükséges, hogy tudjuk, milyen a hardverkiépítése a rendszernek
 - Pl. PCI busznál minden eszköz rendelkezik egy kiolvasható ID-vel, ez egyértelműen azonosít

Kernel réteg

Milyen támogatásokat nyújt a kernel réteg?

- Hardver absztrakció – illesztőprogram (driver)
 - Azonos funkcionalitású, de különböző hardvereket egységesen lehessen kezelni
- Erőforráskezelés
 - Memória, merevlemez, processzor
- Processzkezelés
 - Felhasználói programok ütemezése
- Programozói felület biztosítása user space felé

Userspace réteg

Milyen támogatásokat nyújt a userspace réteg?

- Ez a legegyszerűbb: amit akarunk.
 - Pl. GUI, segédprogramok
 - A „megszokott” C-C++ alkalmazásfejlesztés
- C programkönyvtár
 - Kernel által nyújtott programozói felületet teszi elérhetővé
 - Mit csinál pl. a printf() függvény?
 - A kernel megfelelő függvényeit (pl. konzolra írás) fogja meghívni
 - » Ha jó a hardver absztrakció, lényegtelen, hogy az egy soros port, videokártya vagy valami más.

A továbbiakban ezen alapok Linux-specifikus oldalát nézzük meg.

Linux operációs rendszer

Mit nevezünk Linuxnak?

- Elsősorban egy operációs rendszer kernelt
 - Mely ingyenes, nyílt forrású
 - Rendkívül sok platformon elérhető
 - Többek közt a soft core FPGA processzorokon is (ezért foglalkozunk vele ebben a tárgyban :-): MicroBlaze, NIOS II, OpenRISC
 - Ennek következtében bárki belenyúlhat, ha van egy ötlete, amit kipróbálna, könnyen csinálhat prototípust
 - Cserébe viszont nem olyan egységes, mint pl. egy Windows, ahány telepítés, annyiféle lehet...

Linux operációs rendszer

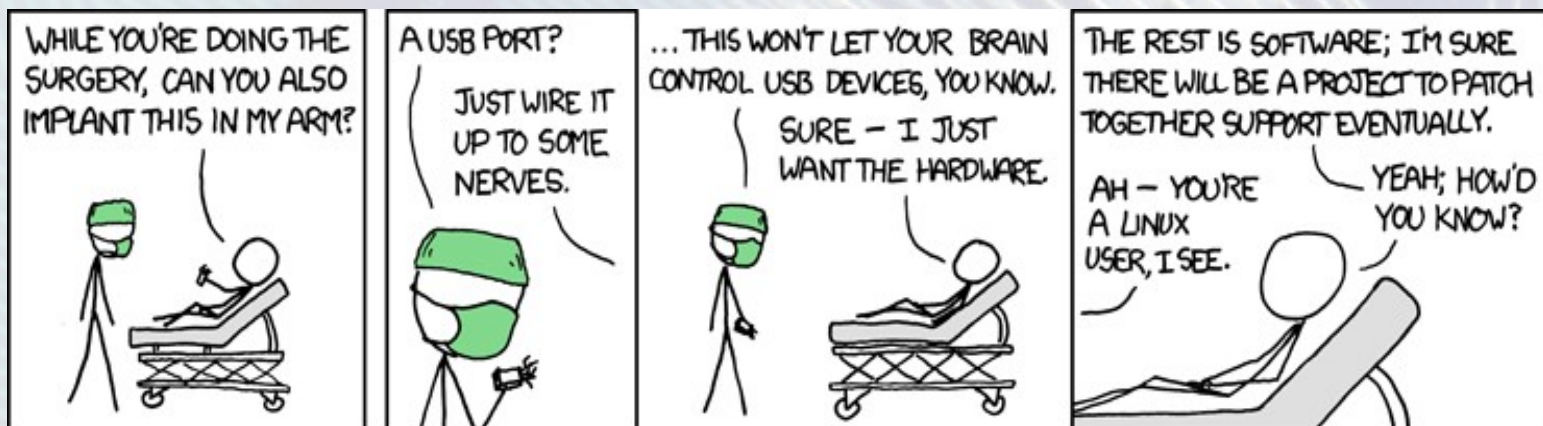
Mit nevezünk Linuxnak?

- Gyakran a hozzátartozó userspace alkalmazásokat is
 - Mivel ezek majdnem mindig ugyanazok
 - A „majdnem”-et az Android adja, ami szintén Linux kernelen alapszik
- Az „összerakott” kernel és userspace alkalmazásokból álló rendszert is Linuxnak szokás hívni
 - Persze kivéve az Androidot, mert azt Androidnak hívjuk
 - Egy feltelepíthető, összecsomagolt rendszert pedig disztribúciónak

Linux operációs rendszer

A Linux előnyei

- Kiváló „kísérleti rendszer”
 - Aránylag jól dokumentált
 - Elég sok rendszeren fut
 - Elég könnyen lehet módosítani
 - Így aztán ha valami új technológiát talál ki valaki (pl. új processzűtemezőt), van egy alkalmas platformja hozzá

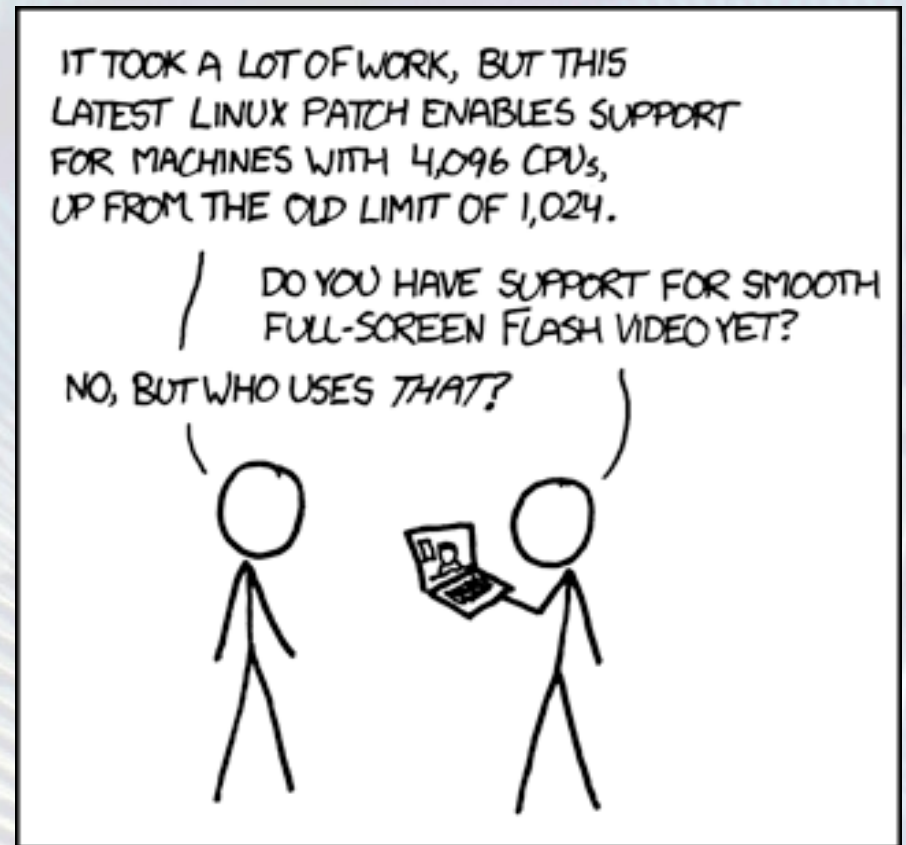

Gábor Wacha - Linux alapok

Linux operációs rendszer

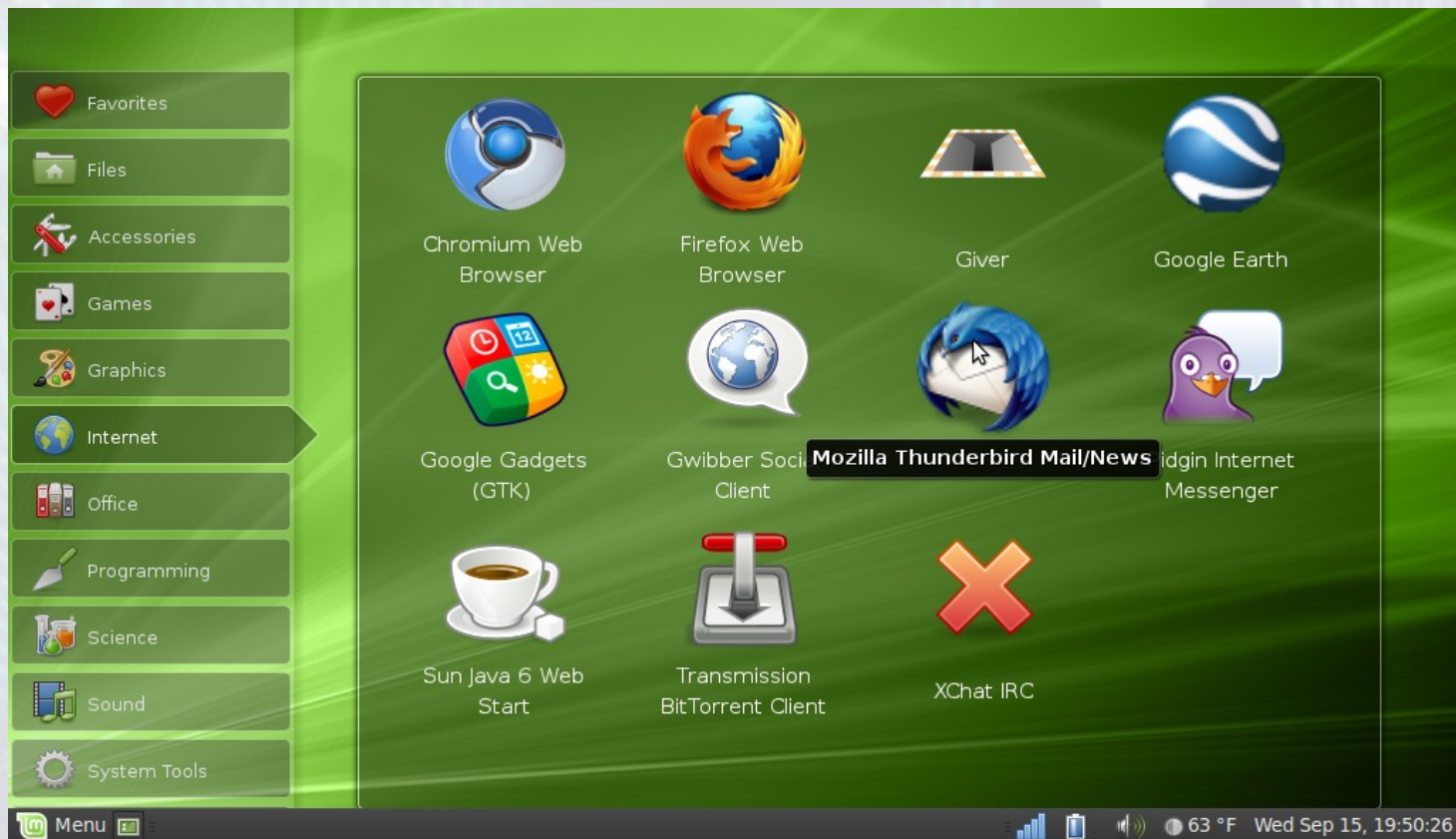
A Linux hátrányai

- Rengeteg, külön dolgozó fejlesztő
 - Nem egységes
 - Sokszor egymás ellen dolgoznak, vagy újra feltalálják a kereket
- Túl gyorsan változik, folyamatosan frissíteni kell a tudást
- Valamint a jobb oldali kép magáért beszél...

Linux operációs rendszer

Desktopon

Linux operációs rendszer

Telefonon

Linux operációs rendszer

Beágyazott alkalmazás

```
[ 2.284263] mmc0: new SD card on SPI
[ 2.317537] Freeing unused kernel memory: 5348K (c04b5000 - c09ee000)
[ 2.327598] mmcblk0: mmc0:0000 SA02G 1.83 GiB
[ 2.380671] mmcblk0: p1 p2
Starting logging: OK
Initializing random number generator... done.
Starting network...
udhcpd (v1.21.1) started
grep: /etc/resolv.conf: No such file or directory
Sending discover...
Sending discover...
Sending select for 192.168.2.101...
Lease of 192.168.2.101 obtained, lease time 7200
deleting routers
route: SIOCDELRT: No such process
adding dns 192.168.2.1
Starting ProFTPD: [ 12.230825] warning: `proftpd' uses 32-bit capabilities (legacy support in use)
done

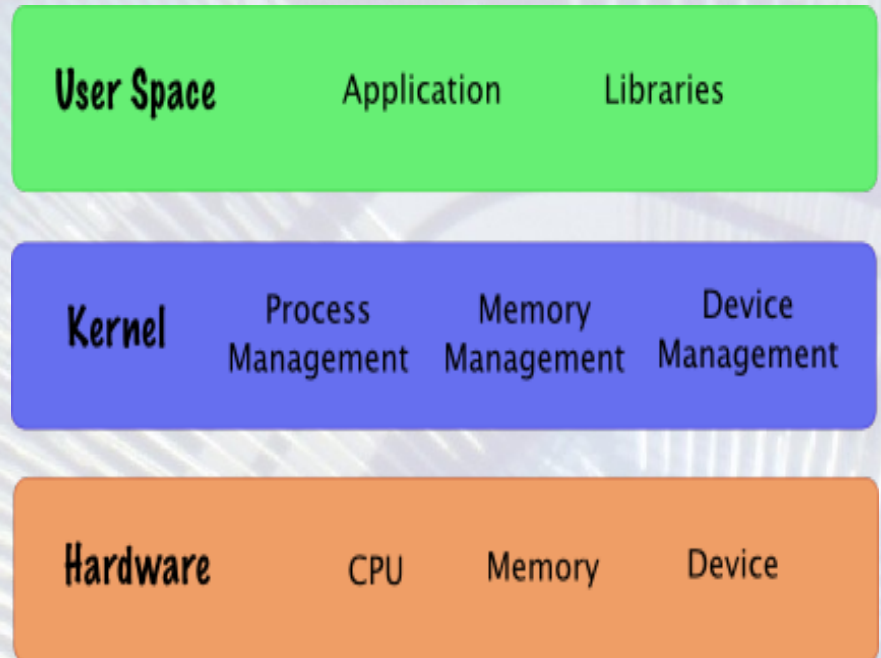
Linux@Atlys (C) wachag -- IP address: 192.168.2.101
logsys login: █
```

MicroBlaze alapú Linux rendszerek

Emlékeztető

Linux operációs rendszer rétegei

- User space: saját programjaink
- Kernel: Linux kernel
- Hardver: Xilinx MicroBlaze processzoros rendszer

Hardver réteg

Minimális Linux alapú EDK rendszer

- MicroBlaze processzor
 - MMU-val: Memory Management Unit – virtuális memóriakezelés, memóriavédelem
- Külső memória
 - Blokk RAM-ban nem férünk el :-(
- Soros port
 - Hogy lássunk is valamit...
- Megszakításkezelő
 - A legtöbb eszközt megszakításos módon kezeli a Linux
- Időzítő
 - A processz ütemezéshez kell

Hardver réteg

dlmb	★	lmb_v10	2.00.b
ilmb	★	lmb_v10	2.00.b
mb_plb	★	plb_v46	1.05.a
microblaze_0	★	microblaze	8.50.c
DLMB	dlmb		
ILMB	ilmb		
DPLB	mb_plb		
IPLB	No Connection		
DXCL	microblaze_0_DXCL		
IXCL	microblaze_0_IXCL		
DEBUG	microblaze_0_md...		
TRACE	microblaze_0_TRACE		
INTERRUPT	No Connection		
+ lmb_bram	★	bram_block	1.00.a
+ dlmb_cntlr	★	lmb_bram_if_cntlr	3.10.c
+ ilmb_cntlr	★	lmb_bram_if_cntlr	3.10.c
+ SDRAM	logsys_xcl_sdram_ctrl		1.00.a
+ mdm_0	★	mdm	2.10.a
+ xps_intc_0	★	xps_intc	2.01.a
+ interrupt_demo_0	interrupt_demo		3.00.a
+ logsys_plb_eth_if_0	logsys_plb_eth_if		1.00.a
+ logsys_plb_sp6_simpleio_0	logsys_plb_sp6_simpleio		1.00.a
+ logsys_plb_spi_if_0	logsys_plb_spi_if		1.00.a
+ xps_timer_0	★	xps_timer	1.02.a
+ RS232	★	xps_uartlite	1.02.a
+ clock_generator_0	★	clock_generator	4.03.a
+ proc_sys_reset_0	★	proc_sys_reset	3.00.a

Hardver réteg

Felderíthetőség

- A PLB és az AXI buszok nem támogatják a buszra illesztett eszközök detektálását
 - Viszont menet közben nem kerül rá új eszköz, az egész buszrendszer statikus
- A buszrendszer és az illesztett eszközöket a kernel réteg számára egy leíró fájl – az eszközfa (*device tree*) – fogja mutatni

Hardver réteg

Eszközfa

- Célja hasonló, mint az MHS fájlé
 - És ez is generálható automatikusan :-)
- Felsorolja, milyen buszra milyen eszközök csatlakoznak
 - Ezt belefordítjuk majd a Linux kernelbe – lehet tudni, hogy melyik memóriacímen mi érhető el (hasonló az *xparameters.h* funkciójához)

```
logsys_plb_eth_if_0: ethernet@84000000 {
»     compatible = "xlnx,logsys-plb-eth-if-1.00.a";
»     device_type = "network";
»     interrupt-parent = <&xps_intc_0>;
»     interrupts = <3 2>;
»     reg = <0x84000000 0x10000>;
»     xlnx,include-dphase-timer = <0x0>;
} ;
logsys_plb_sp6_simpleio_0: sp6-simpleio@83000000 {
»     compatible = "xlnx,logsys-plb-sp6-simpleio-1.00.a";
»     interrupt-parent = <&xps_intc_0>;
»     interrupts = <6 2>;
»     reg = <0x83000000 0x10000>;
»     xlnx,gpio-enable = <0x1>;
»     xlnx,gpio-width = <0xd>;
»     xlnx,include-dphase-timer = <0x1>;
} ;
logsys_plb_spi_if_0: spi@85000000 {
»     #address-cells = <1>;
»     #size-cells = <0>;
»     clock-frequency = <60000000>;
»     compatible = "xlnx,logsys-plb-spi-if-1.00.a";
»     interrupt-parent = <&xps_intc_0>;
```

Hardver réteg

Eszközfa

- Fa-struktúra
- Csomópontok és csomópontok tulajdonságai
 - Lényeges tulajdonságok:
 - *compatible*: milyen drivert rendeljen hozzá a kernel
 - *reg*: milyen memóriacímen érhető el a buszon
 - *interrupts*: hányadik megszakítási vonalon van

Kernel réteg

Rendszerbetöltő

- A lefordított Linux kernel ugyanolyan ELF futtatható, mint amit az SDK-val lehet csinálni
 - Csak **sokkal** nagyobb méretű (~10 Mbyte)
- Blokk RAM-ba nem fér bele → külső memória kell
- Az XMD (vagy az SDK) JTAG-on keresztüli letöltése nagyon lassú (~ tíz perc)
 - Érdemes máshonnan betölteni → **rendszerbetöltő** használata

Kernel réteg

Rendszerbetöltő

- A rendszerbetöltő valamilyen külső forrásról (SD kártya, hálózat, flash) a fő memóriába (pl. SDRAM) másolja a Linux futtathatót fájl, majd futtatja
 - Innentől kezdve a kernel fut
 - Pl. Logsys SP6: SD kártya bootloader + Linux
- Két szintű rendszerbetöltés is lehetséges:
 - Blokk RAM-ból fut egy első szintű betöltő, mely a FLASH memóriából betölt egy szabványosabb, komolyabb betöltőt, amely aztán hálózatról letölti a Linux futtathatót
 - Pl. Xilinx Zynq: FSBL + uboot

Kernel réteg

A Linux kernel feladatai

- Eszközök felismerése és hozzájuk meghajtóprogram rendelése
 - MicroBlaze PLB/AXI rendszeren device tree leírásból
- Meghajtóprogramok segítségével hardverabsztrakció nyújtása
- Memóriakezelés
- Alkalmazások ütemezése
- Betöltés után vezérlés átadása a userspace alkalmazásoknak

Userspace réteg

Minimális userspace réteg

- A userspace réteg tartalmazza a saját alkalmazásainkat
 - Tehát kell pl. a C programkönyvtár
- Valahogyan el kell tudni érni a hardver platform eszközeit
 - **Userspace és kernel között valamilyen kommunikációs interfész szükséges – ez lesz a driver feladata**
- Segédalkalmazások – fájl másolás, mozgatás, stb.
- Szükséges egy „első processz”, amely a kernel indítása után inicializálja a userspace szolgáltatásokat (pl. mérésadatgyűjtőnél webszervert indít)

Userspace réteg

init – az első processz

- A kernel betöltés után ezt a felhasználói programot fogja elindítani
- Ez már userspace alkalmazás (~olyan, mint amelyet amúgy írni szokott az ember C-ben)
- Feladata, hogy elindítsa az összes általunk igényelt szolgáltatást
 - FTP szerver, távoli hozzáférés, saját alkalmazásunk
- Legvégül egy login promptot ad vissza

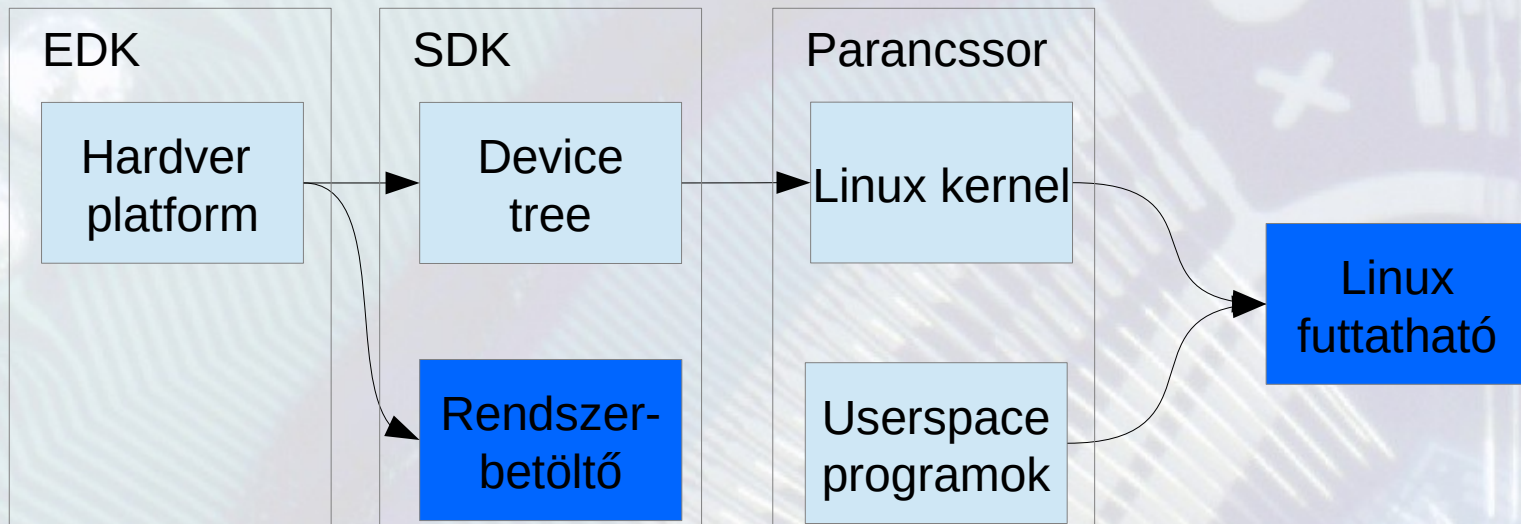
Userspace réteg

Userspace réteg

- A felhasználói alkalmazásokat, segédprogramokat, programkönyvtárakat egy ún. *gyökér fájlrendszerbe* (root filesystem) gyűjtik
- MicroBlaze alapú Linux rendszer esetén
 - a kernel
 - a device tree
 - és a gyökér fájlrendszeregy darab futtatható binárisba lesz összefordítva.

MicroBlaze alapú Linux rendszer

Linux rendszer létrehozásának lépései

Ezekről a lépésekről későbbiekben (következő előadáson) részletesen lesz szó.

Linux boot folyamat

Az indulás lépései MicroBlaze rendszer alatt

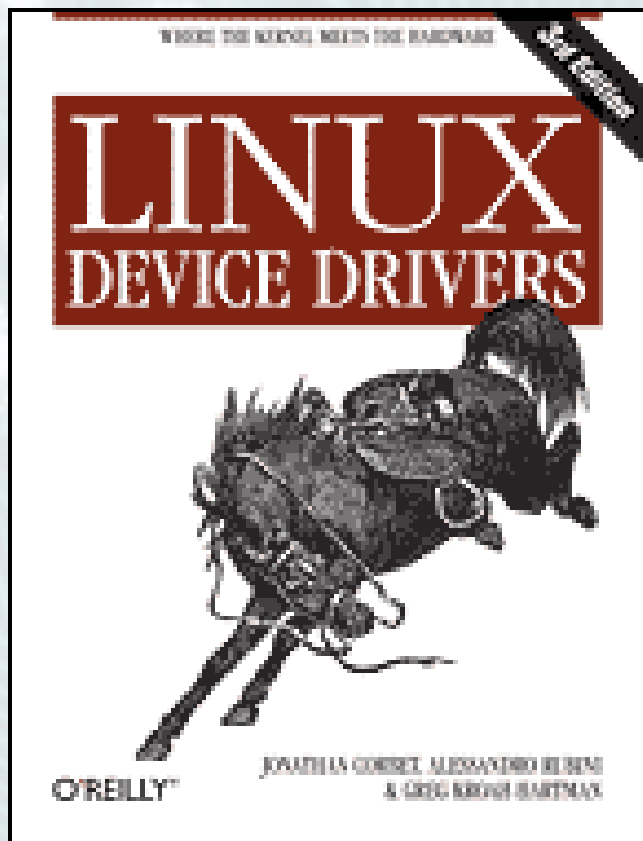
1. Blokk RAM-ból betöltött alkalmazás beolvassa a Linux kernelt
SD kártyáról, hálózatról, flash memóriából vagy egyéb helyről
2. Linux kernel elindul, inicializálja a hardvert
3. A Linux kernel átadja a vezérlést az első userspace alkalmazásnak, az *init*-nek
4. Az init inicializálja a userspace környezetet (pl. FTP szerver indít, stb.)
5. Az init elindítja az általunk megadott alkalmazást vagy a login promptot
6. Miénk a vezérlés – saját alkalmazás vagy interaktív parancssor

Linux alapú perifériahezáférés

Linux alapú rendszer létrehozásának lépései

- Hardvertervezés – a tárgy jelentős része erről szólt
 - Áramkör vagy FPGA terv
- Board bringup – következő alkalommal lesz róla szó
 - „Indításképes” Linux rendszer létrehozása
- **Driverfejlesztés**
 - **A hardver perifériáinak elérhetővé tétele a userspace számára**
- Alkalmazásfejlesztés – más tárgyak szólnak erről
 - A hardvert a driveren keresztül elérő userspace alkalmazás fejlesztése
- Vezérlő felület fejlesztése – más tárgyak szólnak erről
 - Magas szintű alkalmazás

Ajánlott irodalom

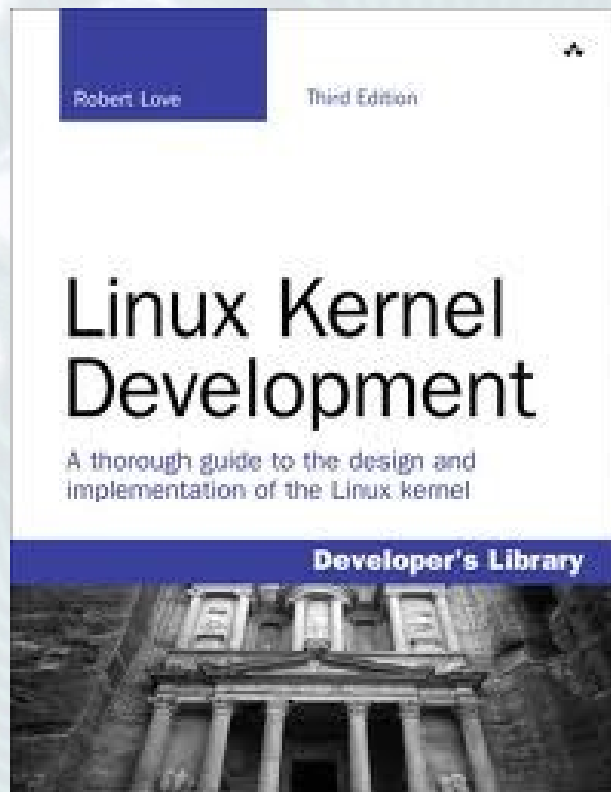

Linux Device Drivers,
**Jonathan Corbet, Alessandro
Rubini, és Greg Kroah-
Hartman**

<http://lwn.net/Kernel/LDD3/>

- 2.6.10-es kernelhez, ma már a 4.0 is régi...
- Az alapok ma is igazak, de rengeteg az API változás

Ajánlott irodalom

Linux Kernel Development, **Robert Love**

- 2010-es kiadás
- 2.6.32 körüli kernelek
- Nem ingyenes
- <http://www.amazon.com/Linux-Kernel-Development-3rd-Edition/dp/0672329468>

Ajánlott irodalom

Elixir Linux cross reference

- <http://elixir.free-electrons.com>
- Az egyik leghasznosabb oldal: különféle kernelverziók forrását böngézheted
- A fejlesztés így fog kinézni:
 - Nagyjából megérted, mi hogyan működik az LDD3 könyv alapján
 - Ezt egyszer kell megtenned
 - Megnézed, hogy az aktuális kernel verzióban hogyan használják
 - Kell hozzá stabil C tudás, de működik
 - Nincs értelme bemagolni a függvényeket, paraméterekt, úgyis változni fog. Helyette inkább egy rálátás, a kernel forrásban való navigációs képesség kell.
 - Ehhez rutin kell, a nyolcadik driver után már menni fog.

Ajánlott irodalom

LWN kernel cikkei

- <http://lwn.net/Kernel/>
- Kernel API dokumentációk (általában elavult)
- Bejelentések
- Kernel belső működés

LKML lista

- <https://lkml.org/>

Kernel newbies

- <http://kernelnewbies.org/>

Linux forrás dokumentációja

- *Documentation/* könyvtár
 - Gyakran elavult, töredékes
- Adott header fájl
 - Példa: *linux/mutex.h*
- Példaprogramok
 - Netes keresés
 - *samples/* könyvtár

Linux driverfejlesztés

A Linux kernel – www.kernel.org

- ~ 600 Mbyte C forrás
- Ennek jelentős része driver
- Több részből áll:
 - Processzkezelés
 - Memóriaakezelés
 - Filerendszerek
 - **Eszközkezelés** ← ezzel foglalkozunk majd
 - Hálózat
- Moduláris felépítés – l. később

Linux driverfejlesztés

Kernel modul

- Az egyes meghajtóprogramok (driverok) menet közben betölthetőek, eltávolíthatóak
 - Csak azt töltjük be, ami szükséges
 - Nem *main()* függvényünk lesz, hanem inicializáló (~konstruktor) és lebontó (~destruktor)
- Egy modul erősen párhuzamos és eseményvezérelt. Példák:
 - Több alkalmazás hozzáférhet user spaceből – párhuzamos
 - Megszakítás lekezelése – eseményvezérelt

Példa modul

```
#include  
<linux/module.h>  
int onload(void)  
{ return 0;}  
void onunload(void)  
{}  
module_init(onload);  
module_exit(ununload  
);
```

← szükséges header

← belépési pont,
tetszőleges névvel!

← kilépési pont,
tetszőleges névvel!

← jelezzük, mi a belépés

← jelezzük, mi a kilépés

Hardverhozzáférés

Hardverhozzáférés

- Ritka (gyakorlatilag nincs) az olyan modul, amely nem nyúl hardverhez
- Hardverhozzáférés új problémákat hoz be:
 - Tönkre lehet tenni a hardvert (l. régi VGA CRTC regiszterei)
 - Le lehet blokkolni a rendszert
 - Csökkenteni lehet a rendszer biztonságát (pl. DMA támadás)

Hardverhozzáférés

IO portok

- A periféria regiszterei külön *in* és *out* CPU utasításokkal érhetőek el (tipikusan x86 architektúra, de pl. az általatok tanult 8085 is), akár másfajta buszcikluson keresztüli elérést is jelenthet.

Memóriára leképezett IO

- A periféria területe adott memóriatartományra van leképezve, memóriaműveletekkel érhető el. Tipikus a beágyazott rendszereknél, illetve PCI eszközöknél.

Hardverhozzáférés

Konkurencia

- Párhuzamosan több modul futhat
 - Egyszerre több modul próbálhatja elérni ugyanazt a hardvert
 - Ez nem feltétlen kívánatos
- Egy modult párhuzamosan több alkalmazás használhat
 - Ugyanaz a modul adott időpontban párhuzamosan többször próbálhatja elérni ugyanazt a hardvert
 - Ez sem szerencsés mindig

Hardverhozzáférés

Konkurens viselkedés feloldása

- Párhuzamosan több modul hardverelérése:
 - Felhasználás előtt az elérni kívánt IO memóriarégió lefoglalása – ez kötelező
- Ugyanannak a modulnak párhuzamos elérése:
 - Szemafor, mutex – ez ránk van bízva
 - Nem fogunk vele foglalkozni

Hardverhozzáférés

Tipikus működés

- Modul inicializáló függvény lefoglalja az IO memória régiót
- Modul használja
- Modul lebontó függvény felszabadítja az IO régiót

Hardverhozzáférés

```
void * cim;  
int onload(void) {  
    struct resource * port =  
request_mem_region(0x73000000,16,"sajatmodulom  
");  
    cim=ioremap(0x73000000,16);  
    // lefoglalás megtörtént, használhatom  
    iowrite8(0x55,cim);  
}  
... // unload-kor meg felszabadítom
```

Hardverhozzáférés

Hardverbáziscím lekérdezése

- Egyszerű, op. rendszer nélküli rendszereknél *xparameters.h*
- Viszont a Linux kernel hordozható (szeretne lenni)
- Nem is feltétlenül létezik az a hardveregység, amit a mi driverünk kezelne
 - Szükséges a hardver réteg felismerhetősége

Hardverhozzáférés

Felderíthetőség a Linux kernelben

- Szeretnénk, ha az eszközkezelőnk csak akkor töltődne be (vagy legalábbis értesülne róla), ha megjelenik egy általa támogatott eszköz a buszon.
 - Pl. Logsys USB kábel: csak akkor töltődjön be a hozzá tartozó driver, ha csatlakoztattuk
- Ehhez a hardver felderíthetősége szükséges
 - PCI, USB, stb. oldalon ez hardveresen megvalósul, de pl. a PLB és AXI nem támogatja
 - Emlékeztető: erre jó a device tree (eszközfa)

Platform eszközvezérlők

Platform eszközvezérlők

– Olyan eszközvezérlők, melyek a *device tree* alapján találják meg, melyik eszközt vezérlik

- Emlékeztető – egy eszköz bejegyzés:

```
logsys_plb_sp6_simpleio_0: sp6-simpleio@83000000 {  
    compatible = "xlnx,logsys-plb-sp6-simpleio-  
    1.00.a";  
    reg = <0x83000000 0x10000>;  
};
```

compatible: ez alapján fogunk eszközvezérlőt hozzárendelni

reg: ez az az IO terület, amit el akarunk érni

Platform eszközvezérlők

Anatómiája

- Megadjuk a kernel számára, milyen *compatible* tulajdonságú eszközt szeretnénk támogatni
- Megadjuk, melyik függvény meghívását szeretnénk amikor egy ilyen eszközt talál a rendszer (*probe*) és melyiket, mikor az eszközt eltávolítják (*remove*).
 - Mindjárt látunk is rá példát
- A modul inicializáló és lebontó függvényeket kiváltja!

Platform eszközvezérlők

```
static struct of_device_id pelda_match[] = {  
    {.compatible = "xlnx,logsys-gpio", },  
    /* lista vége */ };
```

```
static struct platform_driver gpio_driver = {  
    .driver = {  
        .name = "gpio_vezerlo",  
        .owner = THIS_MODULE,  
        .of_match_table = pelda_match,  
    },  
    .probe = gpio_probe,  
    .remove = gpio_remove,  
};  
module_platform_driver(gpio_driver);
```

Platform eszközvezérlők

probe() és *remove()* függvények

- Hasonlóan képzelhető el, mint a modul inicializálás és lebontás, csak ezek olyankor hívódnak meg, amikor a kernel kompatibilis eszközt talál/kapcsol le.
- Megkapjuk az eszköz összes paraméterét
 - Például a *reg* bejegyzés értékét – le tudjuk foglalni a hozzá tartozó memóriatartományt

Platform eszközvezérlők

```
static int gpio_probe(struct platform_device *of_dev)
{
    struct resource * res;
    res = platform_get_resource(of_dev, IORESOURCE_MEM,
0);
    base_addr = devm_ioremap_resource(&of_dev->dev, res);
    // az így lekérdezett memóriaterület automatikusan
el lesz engedve
    iowrite8(0x55, base_addr);
    return 0;
}
```

Platform eszközvezérlők

```
static void gpio_remove(struct  
platform_device * of_dev){  
    /* itt végezhetünk minden  
    felszabadítást, elengedést, stb. */  
}
```

Kernel és userspace közötti kommunikáció

Eddig elhangzott

- Egyszerű kernel modul
 - Inicializálás és lebontás
 - Hardverelérés „beégetett” konstansokkal
- Platform eszközkezelő
 - „Kompatibilis” hardver kezelése
 - Báziscím lekérdezése
- Viszont felhasználói programból nem tudunk adatot átadni a kernel modulnak!

Kernel és userspace közötti kommunikáció

Bevezetés

- Linux alatt a legtöbb kommunikáció fájlon keresztül történik
 - Fájl: kb. bármi, amin a következő műveletek értelmezhetőek:
 - Megnyitás
 - Írás
 - Olvasás
 - Bezárás
 - Hogy mi történik egy fájlba íráskor, az a kernel dolga
 - Lehet, hogy ténylegesen merevlemezre írás történik („klasszikusan” ez a fájl)
 - De lehet, hogy egész más lesz

Kernel és userspace közötti kommunikáció

Bevezetés

- A kernel – userspace kommunikáció is fájlon keresztül fog történni
 - A driverfejlesztőnek csak azt kell megmondani, hogy mi történjen akkor, amikor megnyitják-bezárják-írják-olvassák az adott fájlt
 - Mert végül is ez is csak adatátvitel
 - Többféle módszer létezik, ezekből csak egyet fogunk megnézni és annak is az egyszerűbb módját

Karakteres eszközök

Legegyszerűbb típusú eszközmeghajtók

- Az eszköz egy példányához egy fájlrendszer bejegyzés tartozik – általában a `/dev` könyvtár alatt érhetők el
- Byteos hozzáférés
 - user space oldalról teljesen olyan, mintha „klasszikus” fájl látnánk
 - Kernel oldalról pedig azt látjuk, hogy írtak bele/olvastak belőle, és a mennyiséget, hogy mennyi adatot

Karakteres eszközök

Használatuk kernel oldalról – egyszerű verzió

- Megírjuk azokat a fájlműveleteket, amelyeket támogatni akarunk: írás, olvasás
- Megmondjuk, milyen néven szeretnénk, hogy létrejöjjön a */dev* könyvtár alatt a bejegyzés
- Beregisztráljuk a kernelnek

Karakteres eszközök

Írás és olvasás művelet megvalósítása

- Lényegében kapunk egy userspace címtartományba tartozó puffert, abba kell írni vagy abból olvasni
 - Userspace memóriára nem szabad közvetlenül hivatkozni, mert:
 - Nem biztos, hogy az a memóriacím éppen él (pl. másik memóriabankban van)
 - Ha létezik is, a userspace memória lapozott, előfordulhat, hogy a lap nincs bent → page fault, mely kernel kódban nem engedélyezett.
 - Felhasználó által adott mutatóban – biztonsági okokból – nem bízunk vakon.

Egyszerű karakteres eszköz

```
char msg[100] = "Helló\n";
static ssize_t mdev_read(struct file * file, char *
buf, size_t count,
loff_t *ppos) {
    copy_to_user(buf, msg, min(6, count));
    return min(count, 6);
}
struct file_operations mops = { .owner =
THIS_MODULE, .read = mdev_read,};
struct miscdevice mdev = { .name = "misctest", .minor =
MISC_DYNAMIC_MINOR,
.fops = &mops };
int misctest_init(void) { return  misc_register(&mdev);
}
void misctest_exit(void) { misc_deregister(&mdev); }
```

A következő óráról

Hogyan hozhatunk létre mi magunk Linuxot futtató rendszert?

- Szükséges hardver platform
- Eszközfa leírás generálása
- Userspace alkalmazások generálása
- Linux kernel konfigurálása és fordítása

A laborgyakorlatról

- Egyszerű, „Helló, világ” kernel modul létrehozása
- „Helló, LED” létrehozása – hardverhozzáférés „beleégetett” címekkel
- „Knight Rider” – futófény LED-eken, kernelmodulként
- Átalakítás platform eszközzé
- Egyszerű karakteres eszköz megvalósításával userspace-ből állítható GPIO működés.